

Specifikace zadávacích podmínek Vypracování konceptu rozvoje pro mezinárodní rozvojovou oblast Liberec – Zittau (Žitava)

Výchozí situace a cíle

Na horním toku Lužické Nisy se rozprostírá hustě osídlená oblast s městskými centry Libercem (centrum nadregionálního významu), Jabloncem nad Nisou a Žitavou (centra regionálního významu), která jsou mezi sebou propojena výkonnou dopravní infrastrukturou (silnice, železnice). Česko-saská hranice prochází sice touto aglomerací již od industrializace, hopodářské a kulturní vztahy byly ovšem do 40. let 20. století skutečně velmi úzké. Poté, co politické události mezi lety 1938 a 1947 přeshraniční propojení z velké míry zničily, podařilo se zejména po vstupu České republiky do EU toto znovu rozvinout. Vznikla hustá síť spolupráce různého druhu mezi obcemi, školami, vysokými školami, podniky, spolky a občany. Vnímání prostoru se ovšem stále do velké míry drží národních struktur – jak ve vnímání jednotlivců tak i v dokumentaci územního plánování obou zemí. Územní plánování vykazuje sice podél sítě silnic a železnic přeshraniční rozvojové osy, ovšem přeshraniční aglomeraci se dosud nedostalo ani v saském, ani v českém územním plánování relevantního posouzení, čímž na obou stranách zůstávají důležité rozvojové potenciály nevyužity. Z toho vyplývají pro koncept rozvoje následující cíle:

- **Přezkoumání přeshraniční rozvojové příp. aglomerační oblasti Liberec – Žitava na základě kritérií územního plánování a stávající přeshraniční výměny**
- **Určení potenciálu rozvoje a konkrétních návrhů jednání k vytvoření příp. upevnění přeshraniční rozvojové příp. aglomerační oblasti a jejího intenzivnějšího vnímání**

Do procesu vypracování společného konceptu rozvoje je nutné zapojit úřady i veřejnost. Koncept by měl být schválen městskými radami obou partnerů projektu (Liberec a Žitava) jako společný podklad pro jednání.

Oblast zkoumání

Oblastí zkoumání je „Mezinárodní rozvojová oblast Liberec-Žitava“. Na české straně odpovídá ohraničení „rozvojové oblasti republikového významu“ definované ve „Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006-2020“ a zahrnuje mimo centra nadregionálního významu - Liberec a centra regionálního významu - Jablonec n. N. dalších 22 měst a obcí. Na saské straně oblast zkoumání zahrnuje v regionálním plánu definované blízké okolí centra regionálního významu Žitava (Žitava, Mittelherwigsdorf, Ostritz, Oderwitz, Olbersdorf, Bertsdorf-Hörnitz, Jonsdorf, Oybin) a město Herrnhut.

Specifikace/rozsah koncepce rozvoje

1. Představení a hodnocení rozvojové oblasti a jejího potenciálu rozvoje na základě vybraných parametrů (analýza)

Oblast zkoumání (jako celek) stejně jako její národní oblasti blíže představit a ohodnotit na základě následujících parametrů, popsat její potenciály rozvoje. Zohlednit úspěšné příklady z praxe jiných (příhraničních) regionů a posoudit jejich převoditelnost.

1.1 Územní zařazení a prostorově-strukturální hodnocení s přeshraničním pohledem na prostorovou strukturu

- Poloha v rámci území, struktura území, funkce centrálního místa
- Zeměpisná struktura
- Nadřazené územní plánování (Zemský rozvojový plán Sasko - *Landesentwicklungsplan Sachsen*, Studie rozvoje česko-saského příhraničí (2013), Regionální plán Horní Lužice – Dolní Slezsko - *Regionalplan Oberlausitz-Niederschlesien*, Plán rozvoje Libereckého kraje)
- strategie/koncepty rozvoje zúčastněných obcí (strategie rozvoje měst Liberec a Žitava příp. dalších obcí, Strategie rozvoje Euroregionu Nisa, Společný plán rozvoje Svazku měst Malý trojúhelník, Integrovaný plán rozvoje území aglomerace Liberec-Jablonec)

V rámci analýzy prostorové struktury by měla být věnovaná zvláštní pozornost důkazu, že saská část zajímavého území příp. její části, zejména město Žitava, mají při přeshraničním pohledu být považované za aglomerace ve smyslu saského územního plánování.

Podle Zprávy o územním plánování Saska 2015 splňují Žitava a sousední Olbersdorf kritéria specifická pro obec pro aglomerace. V Sasku tu ovšem neexistuje souvislý prostor s nejméně 150 000 obyvateli. Podle českého územního plánování se ale rozvojová oblast Liberec rozprostírá až na okraji města Žitavy („urbanizovaná oblast“ podle Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020, „Rozvojová oblast republikového významu“ podle Strategie rozvoje Libereckého kraje). Poloha města Žitavy v prostoru je tedy srovnatelná s některými městy a obcemi v Bavorsku a Bádensku-Württembersku. Obě spolkové země identifikují ve svých rozvojových plánech obce jako aglomerace, které přímo hraničí s vyznačenými aglomeracemi v sousedních zemích a jsou s nimi funkčně propojené. V Zemském rozvojovém plánu Saska zatím nebylo zvažované takové přeshraniční posouzení prostoru. Vzhledem k rostoucím přeshraničním propojením považuje to ale město Žitava v budoucnu za nezbytné a chce touto studií položit základ pro oblast Liberec-Zittau.

Úkolem je prozkoumat, jsou-li v ČR stanovené "rozvojové oblasti republikového významu" srovnatelné se saskou kategorií „Verdichtungsraum“ jako nadregionálně významný výkonnostní faktor s potenciálem inovace a růstu, a byl by přeshraniční pohled na rozvojovou a aglomerační oblast Liberec-Zittau vzhledem ke geografické poloze a k rostoucím přeshraničním propojením přijatelný a přiměřený. Přitom je třeba se zmínit o odpovídajících postupech územního plánování v bavorských a bádensko-württemberských pohraničích s Českou republikou, Rakouskem a Švýcarskem, které poskytuje zadavatel.

Rovněž se mají i pro město Liberec a jeho okolí posoudit další rozvojové příležitosti, které vzniknou v důsledku rostoucích přeshraničních vazeb, a jak by se tato funkce střediska přeshraniční aglomerační či rozvojové oblasti měla odrážet v českém strategickém a územním plánování.

1.2 Demografický vývoj

- vývoj obyvatelstva od roku 1990 (přirozený demografický vývoj, migrace, věková struktura, typy domácností)
- populační prognóza
- Důvody pro současné tendence vývoje a možnosti ovlivňování

1.3 Bydlení

Základní charakteristiku stavu bydlení a trhu s bydlením znázornit na základě kritérií jako počet, stáří a stav bytů, prázdné budovy a byty, intenzita nové výstavby a sanace stávajících budov pro celou oblast zkoumání. Trh s bydlením detailněji zkoumat a porovnat ve městech Liberec, Hrádek, Žitava a v obci Olbersdorf (kvalita a kvantita nabídek, poptávka, ceny nájemného/vlastnictví). Na české straně (především v Liberci)

je nabídka bydlení nedostačující a německá strana disponuje nevyužitým bydlením/prázdnými budovami a byty. Cílem je prozkoumat, jaké typy bydlení příp. oblasti na německé straně by byly pro české nájemce/kupce atraktivními alternativami bydlení a jakými opatřeními by se podařilo tento potenciál trhu rozvinout.

1.4 Ekonomika/ trh práce

- důležité hodnoty (HDP/obyvatel, nezaměstnanost, příjmy)
- ekonomická struktura (významná odvětví a podniky)
- obchodní a průmyslové zóny
- potenciál turismu
- kooperace

1.5 Výzkum a vzdělávání

- stávající výzkumná zařízení a vyšší vzdělávací zařízení (vysoké školy, mimouniverzitní výzkum)
- jejich spolupráce

Témata Ekonomika/trh práce a Výzkum/vzdělávání spolu úzce souvisejí. Úzké propojení mezi podniky a výzkumnými zařízeními stejně jako mezi podniky a výzkumnými a vzdělávacími zařízeními tvoří v městských oblastech základ inovace a růstu. Představit dosavadní propojení v rámci zkoumané oblasti i nad její rámec (např. Drážďany, Praha, Mladá Boleslav) a určit další potenciály rozvoje.

1.6 Kultura, Sport, volný čas

- Představení kulturních, sportových a volnočasových zařízení s přeshraničním významem
- Analýza přeshraničních propojení a přeshraniční spolupráce.

1.7 Dojíždění

Toky dojíždějících tvoří míru konkrétní výměny v rámci aglomerace. Jako míru propojení v rámci zkoumané oblasti je proto nutné tyto toky pro následující oblasti určit, představit a zhodnotit a přiřadit příslušným kapitolám:

- trh práce
- vzdělávání (mateřské školy, školy, vysoké školy)
- nákup
- volnočasové aktivity (umění, kultura, sport, volný čas)
- další

Zvláštní pozornost nutno věnovat přeshraničním dojíždějícím osobám a relaci Hrádek-Liberec. Studie z oblasti maloobchodu mohou být dány k dispozici. Zabývat se nejen aktuální situací, nýbrž i trendy do budoucna, které se rýsují již v současné době.

1.8 Image (volitelně)

Image/prestiž města nebo regionu má důležitý vliv na atraktivitu životního prostoru a tím na růst/pokles populace a investice. Úkolem je evidovat image regionu a jeho národních subregionů empirickou studií (např. průzkum domácností) v obou zemích a analyzovat jeho důsledky na rozvoj regionu. Mělo by se i vyšetřit, do jaké míry již existuje společné, přeshraniční povědomí a čím je to ovlivněno?

1.10 Městská zeleň (volitelně)

Porovnat ve městech systém veřejné zeleně (týká se např. parků/drah chladného vzduchu) a jejich řízení a uvést případné deficity ve městech Liberec a Žitava. Na základě analýzy deficitů koncipovat návrhy a opatření, která by tyto deficity řešila. To se

týká konkrétních opatření i řízení systému veřejné zeleně. Sestavit výčet opatření a vybrat po dohodě s příslušnou správou realizovatelné projekty. U konkrétních opatření k utváření ploch, strukturám budov, zeleným střechám atd. zohlednit informace o stávající zátěži způsobené znečištěním vzduchu, hlukem způsobeným dopravou a vysokými teplotami v centru měst během letních měsíců.

Kromě těchto témat zadavatel provádí analýzu oblastí doprava a jazyková bariéra, které mají být začleněny do dalších pracovních kroků.

Pro tematické oblasti dojížděka, image a jazyková bariéra bude nutný empirický průzkum ve městech Žitava, Hrádek a Liberec.

2. SWOT analýza k jednotlivým tematickým okruhům z bodu 1.

Silné stránky, slabé stránky/problémy, příležitosti a rizika/hrozby

3. Leitbild 2030 / Model 2030

vize

cíle rozvoje

4. Pracovní plán (opatření)

Formulování návrhů opatření, kterými lze dosáhnout cíle rozvoje případně využít příležitosti. Struktura každého navrženého opatření:

- krátký popis
- priorita (s odůvodněním)
- sladění s ostatními iniciativami
- přibližný odhad finančních prostředků (pokud možno s uvedením možností financování)
- subjekt (příp. partner)
- časový plán

Kompletní koncept rozvoje, významné průběžné výsledky stejně jako nabídka musí být předloženy v totožném českém i německém znění.

Projekční návrh procesu

Pracovními jazyky jsou němčina a čeština. V závislosti na personálním složení konzultací je komunikace v němčině, češtině nebo překladem.

Součástí procesu vypracování koncepce jsou mimo stálé telefonické příp. emailové komunikace k tématům s Magistrátem města Liberce a Městskou správou v Žitavě následující společné schůzky ve zkoumané oblasti:

- Zahajovací porada s městskými správami měst Liberec a Žitava v Žitavě
- Pravidelná koordinační schůzka s městskými správami Žitavy a Liberce (podle potřeby, cca každých 4-6 týdnů)
- Organizace, moderace a vyhodnocení 2 celodenních, příp. po dohodě městských správ 4 půldenních veřejných workshopů (1x v Liberci, 1x v Žitavě příp. 2x v Liberci, 2x v Žitavě). Tyto workshopy, jejich příprava a následné hodnocení mají sloužit nejen k zapojení významných regionálních aktérů a multiplikátorů ("odborná veřejnost") jakož i občanů do procesu vypracování konceptu, ale i k vytvoření příp. zlepšení veřejného povědomí o společné aglomeraci. Uchazeči předloží návrhy vhodných forem účasti.

- Jedna veřejná prezentace návrhu konceptu v Žitavě a jedna prezentace v Liberci
- Dvě prezentace konceptu příp. návrhu konceptu městské radě příp. poradnímu výboru v Žitavě a dvě prezentace v Liberci

Úspěšný uchazeč vyhodnotí stanoviska úřadů a veřejnosti k návrhu konceptu a vyhotoví analytický přehled (tabulka).

Doba plnění je od dubna 2019 do března 2020. Analýza, včetně analýzy SWOT (části 1 + 2), má být předložena do září 2019, návrh celkového dokumentu (části 1-4) do ledna 2020. Následně bude návrh konceptu v obou městech veřejně vyložený, stanoviska budou výhodnocena a do března 2020 bude konečný dokument vypracován a předložen městským radám obou měst.

Odborné požadavky

Předpokladem úspěšného zpracování je zaměstnání německého a českého specializovaného personálu se znalostí pohraniční oblasti. Důkladná znalost saského a českého územního plánování je nezbytná. Zkušenosti s prací v interdisciplinárních a mezinárodních pracovních týmech jsou vyžadovány.